

ПАМ'ЯТКА

ЩОДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИМУСОВОЇ ВАГІТНОСТІ ЯК ФОРМИ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА, ПОВ'ЯЗАНОГО З КОНФЛІКТОМ

Кваліфікація: стаття 438 Кримінального кодексу України. Порушення законів та звичаїв війни.

Поняття: під “примусовою вагітністю” слід розуміти неправомірне використання репродуктивної функції організму будь-якої жінки, яка стала вагітною шляхом природного або штучного запліднення без її добровільної згоди та подальші примушування жінки до виношування дитини, з метою зміни етнічного складу населення або скоєння інших серйозних порушень міжнародного права.

Склад злочину примусової вагітності як форми сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом:

Об'єкт: мир та міжнародний правопорядок у контексті дотримання зобов'язань щодо забезпечення статевої недоторканності та гідності особи, а також її репродуктивних прав та автономії. Репродуктивна автономія означає здатність і можливість підтримувати тілесну автономію, приймати рішення щодо репродуктивного вибору, включаючи запліднення, вагітність, пологи та материнство (виховання).

Об'єктивна сторона включає:

1) неправомірне позбавлення або обмеження волі (незалежно від конкретного строку).

Внаслідок такого позбавлення волі потерпіла не могла обирати, чи продовжувати їй вагітність, оскільки вона була силоміць позбавлена репродуктивної автономії. Примусове запліднення могло відбутись до або під час незаконного позбавлення волі. Якщо потерпіла особа втекла, була визволена або звільнена, навіть якщо строк вагітності залишався прийнятним для припинення вагітності з медичної точки зору, такі обставини також підпадають під визначення злочину примусової вагітності;

2) примусове запліднення, проте не обов'язково у зв'язку з діями правопорушника.

Ув'язнення жінки, яка примусово завагітніла від іншої особи, є достатнім для встановлення злочину примусової вагітності.

Примус або погроза застосування примусу в цьому контексті означає, наприклад, страх потерпілої перед вчиненням насильства, ув'язненням, психологічним тиском або зловживання владою проти потерпілої чи іншої особи, або використання примусових обставин, за яких особа, що завагітніла, не була здатна висловити справжню згоду.

Контекстуальний елемент: злочинне діяння вчинене в контексті міжнародного збройного конфлікту та було пов'язане з ним.

Суб'єкт: загальний/спеціальний.

Суб'єктивна сторона: умисел. Вимога про умисел вважається задоволеною, якщо доведено, що правопорушник мав намір вчинити дії, які становлять об'єктивну сторону злочину, тобто незаконне ув'язнення насильно заплідненої жінки, маючи конкретні наміри:

1. вплинути на етнічний склад будь-якого населення **або**
2. вчинити інші серйозні порушення міжнародного права, такі як зґвалтування, сексуальне поневолення, тортури чи інший злочин згідно з Римським статутом.

Злочин вважається закінченим з моменту початку вчинення діянь (дії або бездіяльності), які містять будь-які ознаки примушування/характеризуються як примус до запліднення жінки.